

II Semester B.A./B.Sc./B.Sc.(FAD) Examination, May/June 2013
(Repeaters) [2010-11 only]
LANGUAGE SANSKRIT – II

Champu Ramayanam - Balakanda, Grammar and Comprehension

Time : 3 Hours

Max. Marks : 90

Instructions : 1) Answer in **Sanskrit/Kannada/English**.

2) Question **VI, VII and VIII** must be answered in **Sanskrit** only.

I. द्वयोः उत्तराणि लिखत ।

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಉತ್ತರಿಸಿ.

Answer **any two** of the following.

(2×10=20)

1) बालकाण्डे वर्णितं ताटकावधप्रसङ्गं निरूपयत ।

ಬಾಲಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿರುವ ತಾಟಕಾವಧಿಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ.

Narrate the episode of Tatakavadha as depicted in Balakanda.

2) भोजराजस्य देश-काल-कृती: अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಭೋಜರಾಜನ ದೇಶ-ಕಾಲ-ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the place, time and works of King Bhoja.

3) प्रसिद्ध चम्पूकाव्यानि अधिकृत्य संक्षेपेण लिखत ।

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write briefly about famous Champukavyas.

II. द्वयोः श्लोकयोः अनुवादं कृत्वा भावार्थं लिखत ।

ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ಭಾವಾರ್ಥ ಬರೆಯಿರಿ.

Translate and explain **any two** Shlokas.

(2×5=10)

1) गद्यानुबन्धरसमिश्रितपद्यसूक्ति-

हृद्या हि वाद्यकलया क्लितेव गीतिः ।

तस्माद्धातु कविमार्गजुषां सुखाय

चम्पूप्रबन्धरचनां रसना मदीया ॥

P.T.O.

MS – 098

-2-

- 2) वाचं निशम्य भगवान्स तु नारदस्य
प्राचेतसः प्रवचसां प्रथमः कवीनाम् ।
माध्यन्दिनाय नियमाय महर्षिसेव्यां
पुण्यामवाप तमसां तमसां निहन्त्रीम् ॥
- 3) अम्भोजसंभवममुं बहुभिस्तपोभि-
राराधयन्वरमवाप परैर्दुरापम् ।
तस्मादशेषभुवनं निजशासनस्य
लक्षीकरोति रजनीचरचक्रवर्ती ॥
- 4) योगेन लभ्यो यः पुंसां संसारापेतचेतसाम् ।
नियोगेन पितुः सोऽयं रामः कौशिकमन्वगात् ॥

III. एकस्य गद्यभागस्य अनुवादं कुरुत ।

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ.

Translate any one of the following.

(1×10=10)

- 1) ततस्तानमरान्प्राह स्म पितामहः । भवन्तस्तावदवतरिष्यतो लक्ष्मीसहायस्य साहाय्यार्थमप्सरः प्रभृतिषु
युवतिषु वानराच्छभल्लगोपुच्छनीलमुखवेषभृतः प्रथितप्रभावाः प्रजाः प्रजनयेयुरिति । पुरैव किल
मम जृम्भारम्भे संभूतवानू जाम्बवानिति ततस्ते गीर्वाणास्तथाकुर्वन् ।
- 2) राजन्, भवतस्तनयेन विनयाभिरामेण रामेण शरासनमित्रेण सौमित्रिमात्रपरिजनेन
क्रियमाणक्रतुरक्षो रक्षोदुरितमुत्तीर्य कृतावभृथो भवितुमभिलषामीति । एतदाकर्ण्य कर्णपरुषं
महर्षिभाषितमतिमात्रपुत्रवात्सल्यात्कौसल्याजानिः
सशल्यान्तः करणोऽभूत् ।

IV. त्रयाणां सन्दर्भं सूचयत ।

ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವಿವರಿಸಿ.

Annotate any three of the following.

(3×4=12)

- 1) किं तर्पणं न विदधाति नरः पितृणाम् ।
- 2) मधुमयफणितीनां मार्गदर्शी महर्षिः ।

- 3) पुत्रीयामिष्टिं विधिवत्कर्तुमारभत ।
- 4) विंशतिविधवीक्षणानां क्षणमात्रं पात्रं भवति ।
- 5) लोकानन्दमुकुन्दस्य चत्वार इव बाहवः ॥

V. द्वयोः लघुटिप्पणी लिखत ।

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write short notes on **any two**.

(2×4=8)

- 1) पायस प्रदानम्
- 2) रामायणम्
- 3) विश्वामित्रः ।
- 4) क्रौञ्चवधप्रसङ्गः ।

VI. संस्कृत भाषया उत्तराणि लिखत ।

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

Answer in **Sanskrit**.

अ) पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (त्रयाणामेव)

(3×1=3)

- 1) यथा - तथा
- 2) अद्य
- 3) राजा
- 4) इव
- 5) अपाठयत्

आ) चतुर्णां व्याकरणरीत्या पदपरिचयं कुरुत ।

(4×1=4)

- 1) इति
- 2) पराजिताः
- 3) उक्तवान्
- 4) द्रष्टुं
- 5) नीत्वा
- 6) प्रविश्य

इ) त्रयाणां समासानाम् एकैकम् उदाहरणम् लिखत ।

(3×1=3)

- 1) षष्ठी तत्पुरुषः ।
- 2) नञ् तत्पुरुषः ।
- 3) बहुव्रीहिः ।
- 4) एकशेषद्वन्द्वः ।
- 5) द्विगुः ।

ई) दोषान् परिहरत । (पञ्चानामेव)

(5×1=5)

- 1) व्याघ्रः भीतः सः ।
- 2) रामः शालां गच्छन्ती ।
- 3) भवान् पश्य ।
- 4) नारायणेन नमः ।
- 5) शिवः कैलासे अधिवसति ।
- 6) पितुः सह पुत्रः गच्छति ।

MS – 098

-4-

VII. संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत ।

5

ವಿದ್ಯಾವತಿಯು ಪಂಜಾಬ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಮೋರನ್‌ವಾಲಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಳು. ಈಕೆಯ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ವಾರ್ಯನ್‌ಸಿಂಗ್, ಈಕೆಯ ಪತಿಯ ಹೆಸರು ಸರ್ದಾರ್ ಕಿಶನ್‌ಸಿಂಗ್. ಇವನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೋರಾಡಿದನು. ವಿದ್ಯಾವತಿ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಗನೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸರ್ದಾರ್ ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್.

Vidyavati was born in the village Moranvali of Punjab. The name of her father was Varyan Singh. Her husband's name was Sardar Kishan Singh. He fought for the independence of our country. Vidyavati also fought for the independence of our country. The son of this couple was the famous revolutionist Sardar Bhagat Singh.

VIII. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानामुत्तराणि लिखत ।

(5×2=10)

वेदेषु स्त्रीपुरुषयोः समानाधिकारः उपदिष्टः । उभयोः शिक्षा दीक्षा च पितृभ्यां समानभावेन संपादनीया । षोडशसंस्कारेषु विवाहः प्रधानतमः । पाणिग्रहण संस्कारे पाणिग्रहणं, लाजहोमः, सप्तपदी इत्यादयः प्रमुखाः अंशाः भवन्ति । एकः विवाहसम्बन्धः यावज्जीवं विद्यमानः नित्यः सम्बन्धः भवति । वेदे एकपत्नीव्रतम् उपदिष्टमस्ति । वेदाः हिन्दु जनानां धर्मग्रन्थाः भवन्ति । ते च वेदाः चत्वारः भवन्ति । ते ऋग्वेदः, यजुर्वेदः, सामवेदः, अथर्ववेदः इति ।

प्रश्नाः

- 1) वेदेषु किम् उपदिष्टः ?
- 2) स्त्रीपुरुषयोः शिक्षा दीक्षा च काभ्यां सम्पादनीयम् ?
- 3) कति संस्काराः सन्ति ?
- 4) पाणिग्रहण संस्कारे के प्रमुखाः अंशाः ?
- 5) चतुर्वेदानां नाम लिखत ।